Ч. 247 Пятниця 1 (13) жовтня 1896. Рік VI

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостовах на провінциї:

на цілий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·45

Поодиноке число 3 кр.

З руских товариств.

IV-ий загальний збір товариства „Руслан“ у Львові відбув ся дня 2 падолиста с. р. в сали III-ої кляси рускої ґімназиї. „Руслан“ завязав ся 1894 р. і має на цїли підпомагати молодїж львівскої рускої ґімназиї. Членів, по найбільше учителїв рускої ґімназиї, зібрало ся 20. Голова товариства сов. А. Тороньский отворив наради промовою, повитав зібраних і помянув померлого члена бл. п. М. Бачиньского, нотаря з Калуша.

Головою збору вибрано аклямациєю проф. Вол. Шухевича, а він покликав секретаря проф. Івана Копача. По принятю протоколу з торічного заг. збору, дав голова голос секретареви уступаючого видїлу, а той відчитав отсе справоздане з дїяльности видїлу за рік шкільний 1895/6, а властиво за час від 31 жовтня 1895 до 30 червня 1896 р.

„Запомагати убогих учеників ц. к. академ. ґімназиї у Львові грошевими датками на харч, одїж, мешкане і готовою одежию, книжками і приборами науковими, вишукувати для них лекциї приватні, старатись о безплатні обіди, опікуватись ними в часї хороби та завести бурсу для учеників сеї ґімназиї — отсе цїль „Руслана“. Видїл, вибраний на заг. зборі 1-ого падолиста мин. року займав ся через 12 місяцїв виконуванем всїх згаданих гуманїтарних обовязків: відбув 12 засїдань; удїляв грошеві запомоги на харч, одїж, мешкане, книжки і прибори наукові, давав на лїкарства, вишукував лекциї і старав ся в зимовій порі о безплатні обіди, радив над збільшенем фонду мундурового і над заложенем бурси для найбіднїйших учеників нашої ґімназиї, котру то многоважну справу порушив перший на послїднім засїданю видїлу ще минувшого року директор Едв. Харкевич. — При удїлюваню запомог мало ся на взглядї не лиш убожество, але також пильність і добре поведенє дотичних учеників. Скупі фонди товариства роздїлювано між богато потребуючих в міру жертволюбивости наших добродїїв патриотів. Судячи по тім, що інтерес для нашого добродїйного товариства чим-раз більше зростає, можемо мати хоч в части надію, що з фонду мундурового одягне ся що найбіднїйших учеників та що удасть ся вже з слїдуючим роком заснувати бурсу, де би ученики мали бодай здоровий приют, опал і сьвітло, по змозї харч, і що найважнїйше моральну опіку.

Що інтерес для „Руслана“ змагає ся, на те є доказом почин Всч. о. Йосифа Шуховского, пароха з Братковець, котрий свій удїл „Дністра“ в сумі 100 зр. разом з купонами передав нашому товариству до розпорядимости; дальше ті розмірно численні запомоги добровільні в мин. роцї. Товариство має доси 6 членів-покровителїв, але більше число таких, котрі жертвуючи що-найменше 5 зр. заявили готовість, щорічно складати таку суму аж до висоти назначеної статутом для членів-покровителїв, т. є аж до 25 зр. Значнїйші квоти в хосен „Руслана“ жертвували отсї Р. Т. институциї і особи: Тов. „Днїстер“ 13·62 зр., Гал. щадниця 100 зр., Клюб Русинок у Львові з вечерка сьв. Миколаївского 28·65 зр., Є. Е кардинал Сильвестер 300 зр., Вп. посли соймові на руки посла Н. Вахнянина 192 зр. 50 кр., дир. Е. Харкевич 6 зр., о. митрать Білецкий 10 зр., др. Лев Коссак 15 зр., проф. Вол. Шухевич 10 зр., о. І. Юзичиньский з Боринич 10 зр., п. І. Елїясевич начальник сторожі огневої у Львові 6 зр., п. Андрій Лепкий урядник банку гіпотечного (від себе і товаришів) 14 зр., о. сов. А. Тороньский 13 зр.; о. Ант. Бончевский сотр. в Варяжи (від себе і зі складки) з призначенем на фонд мундуровий 11·50 зр., о. М. Миколаєвич з Скоморох зі складки 11 зр., пп. урядники „Днїстра“ 7 зр.; по 5 зр. жертвували: о. Форись з Гологір, бл. п. М. Бачиньский, о. катихит Ден. Дорожиньский, о. Йос. Шуховский з Братковець, др. Олїйник з Мостів вел. і ученик ґімназиї Євг. Савчиньский, п. М. Любович емер. директор помічничих урядів 6 зр., Переношені убраня для бідних учеників жертвували Вп. панї Гузарева жена катихита учит. семинариї, п. Вол. Янкевич комісар полїциї і проф. др. К. Лучаківский. Не наводимо тут в друге імен тих Добродїїв, що були недавно оповіщені. Всїм тим і другим тут неназваним Р. Т. Добродіям складає видїл „Руслана“ щиро-сердечну подяку і поручає горячо се товариство гуманїтарне і на дальше ласкавій памяти і опіцї.

Статистика запомог представляєсь так: готівкою роздано на запомоги 329·30 зр., книжок прибуло 115, головно дари абітуриєнтів ґімназияльних. З запомог користало 60 учеників; з тих деякі дістали постійні місячні запомоги. Учебниками надїлено 140 учеників; на се роздано книжок 311 примірників з бібліотеки товариства, котра числить 425 учебників, але деякі вже вийшли з ужитя.

Відтак скарбник товариства проф. Ісид. Громницкий відчитав позициї касові. Оборот касовий в товаристві представляєсь ось як:

Прихід:

Готівка каси 25/10 1895 .	525·89	зр.
Вкладки членів і дари . .	699·98	„

Праве око команданта.

(Оповіданє з анґлїйского — Брет-Гарта).

(Конець).

Голосне битє в бубни, котре оповіщувало прихід 1798 року, пробудило команданта. Ясно сьвітило сонце і буря утихла. Ґерменеґільдо Сальватієрра сїв в постели і, після свого звичаю, почав протирати ліве око; відтак пригадав собі на минулу ніч — скочив з ліжка і побіг до вікна.

Корабля вже не видко було в заливі! Нагле здавалось, що мигнула єму в голові якась гадка і він діткнув ся руками обоїх очий. Але коли єго то не заспокоїло, взяв до поради мале зеркало, що висїло коло хреста. Не було сумнїву, командант мав друге, праве око, котре було цїлком подібне до лївого, лише що ним не міг бачити.

Що то було і яка тайна крила ся за тою историєю, була о тім в Сан Карльос лиш одна гадка. То було, на погляд всїх мешканцїв твердинї, нїщо инше лише нагорода небес для команданта за оборону сьвятої віри перед поганами і знак для віруючих до наслїдованя. А що то об'явило ся на сьвітскім чоловіцї, то не було нїчого дивного, Ґерменеґільдо Сальватієрра був начальником твердинї, найважнїйшою особою в нїй, то й чудо мусїло на нім обявити ся.

Камандант сам не розповідав, як то було — неправди говорити не умів, а правду сказати не важив ся. Бо й справдї коли добрі люди в Сан Карльос хотїли конче в то вірити, що він може правим оком так добре видїти, як колись давно, то чиж не було би то глупо і нерозумно з єго сторони ту віру їм відбирати?

Перший раз в своїм житю поступав командант дипльоматично — перший раз держав ся правила, котре вже тілько розумним і щирим, але слабої волї людям принесло шкоду іменно гадав, що мусить бути всїм для всїх. Нещастний Ґерменеґільдо Сальватієрра!

Але-ж бо від тої хвилї немов злий дух опутав малу осаду. Праве око команданта, хоч знов ясне і чисте, здавало ся, робило поганий вплив на всїх, котрі на него дивились. Нїхто не міг на него глядїти, щоби не моргнути: таке було холодне, тверде, немилосердне і непорушне. А було оно тим більше страшне, що здавало ся, немов би мало силу відгадувати і відчитувати мисли того, на кого глядїло, скорше нїж їх вимовив. Вояки залоги слухали більше ока нїж голосу свого команданта і укладали свої відповіди скорше після погляду як уст, з котрих вийшло запитанє. Служба не знала в який спосіб уникнути безнастанного, завдно холодного нагляду, котрий, як здавало ся, вічно їх переслїдував.

Дїти в школї робили на своїх зшитках повно „знидів“, коли на них дивило ся строге око, а бідній Пакіті, тій взірцевій ученици, не удавала ся нї одна буква, коли коло неї стояв єї настоятель. Не довго тревало, а замість довіря і привязаня наступило підозрінє і обжалованя, котрих доси в Сан Карльосї нїхто не знав. Всюди, куди лише праве око команданта повернуло ся, лишалась тїнь.

Сальватієрра сам не міг уникнути некористного впливу свого ока, котре таким дивним способом знов у него з'явилось. Не могучи витолкувати собі враженя, яке робило єго око на других, бачив в їх поведеню лише доказ тих деяких недобрих учинків і мислий, о яких хитрий Пелеґ згадував того памятного вечера перед Новим роком. Єго найвірнїйші слуги мішали ся, червенїли, затинали ся в мові, коли перед ним стояли. На єго найпростїйші, в наймирнїйшім голосї висказані запитаня, наступали обжалованя самих себе, признаня до малих хиб і провин, або найпокірнїйші перепрошеня і просьби о прощенє. А навіть і дїти, котрих так любив і ними займав ся — не виключаючи і малої Пакіти, єго найлюбійшої учениці — здавали ся в єго притомности не свої і почували ся до якоїсь вини.

Наслїдки того безнастанного зворушеня скоро обявились. В першій половинї року голос і око команданта взаїмно відпихались; єго слова були ще ласкаві, привітні і спокійні. Однако нагле й єго голос приймав таку саму холодну, недовірчиву твердість на себе, що й око, а коли рік добігав до кінця, показало ся на

З пушок вплинуло	33·14½ „
Процент	11·59 „
З сьв. Миколаївского вечерка і вистави театральної	53·25 „
Разом	1323·85½ зр.

Розхід:

На фонд основний	70·40 зр.
На фонд мундуровий	100·00 „
Запомоги ученикам	329·30 „
Порто і адміністр. видатки	2·78 „
Сальдо 30/6 1896	821·85½ „
Разом	1323·85½ зр.
Фонд основний	400·00 „
Фонд умундурованя	191·50 „

На внесене дир. Харкевича рішено фонд основний 400 зр. доповнити до висоти 1000 зр., щоби можна оснувати вже в р. 1897/8 бурсу, бо се є остаточна ціль товариства. Крім того припоручено долучити до фонду мундурового 100 зр. а евентуально ужити на ту ціль навіть частину фонду оборотового, з огляду на се, що обовязок ношеня мундурів війшов в житє з початком 1896/7-ого року шк. (Оба ті фонди уміщені в „Дністрі“.)

Відтак проф. П. Огоновский іменем контрольної комісиї заявив, що всї рахунки товариства найдено в порядку і поставив внесене о уділене абсолюторії уступаючому виділови. Се ухвалено.

Приступлено до вибору нового виділу і через акламацию вийшли пп.: о. сов. А. Тороньский, дир. Е. Харкевич, о. кат. Д. Дороживський, проф. Іс. Громницкий і Ост. Макарушка, а на заступників виділових пп.: проф. Ром. Цеглиньский, і Вас. Білецкий. До комісиї контрольної вибрано пп. проф. П. Огоновского і Г. Врецьону.

На внесене о. Є. Гузара рішено попередити все загальні збори товариства службою Божою, в котрій взяли би участь ученики гімназиї, особливо ті, що користають з запомог.

Адвокат др. С. Федак поставив внесене, щоби виділ „Руслана“ старав ся подати можність найбіднійшим ученикам мешкати на відповідних станциях і збільшити фонд мундуровий. На сю ціль зложив сейчас сам 50 зр., за що присутні члени сердечно єму подякували.

Перегляд політичний.

На вчерашнім засїданю Палати послів вела ся дальша дебата над новелею промисловою; ухвалено параґрафи відносячі ся до справи термінаторів і стоваришень промислових. Опісля вела ся дебата над пильним внесенєм пос. Кайцля в справі скорого викупна північно-західної зелїзниці і полуднево-північної німецкої сполучаючої зелїзниці. Міністер зелїзниць заявив, що правительство буде старати ся всїми силами ті зелїзниці викупити, але то не наступить так скоро; против пильности внесеня міністер не має нічого. По сїм заявленю ухвалено внесене пильности.

З Відня доносять, що в наслідок розпорядженя міністра скарбу др. Білиньского буде продавати ся каініт в Калуши по 70 кр. за сотнар. (Доси продавав ся сотнар по 1 зр.)

Після урядового справозданя осїло доси в Болгариї 11.500 Вірмен, що повтїкали з Туреччини. Більша часть з них осїла в містах над морем і не іде в глубину краю, з чого можна вносити, що ті люди лиш тимчасово схоронили ся до Болгариї. В Бурґасї і Варнї, де тепер єсть значний вивіз збіжа, наймають ся Вірмени за двигарів і тим заробляють собі на хлїб; инші дістають запомоги від місцевих жителїв і з Анґлїї. Деяких Вірмен, котрі суть рільниками, хоче правительство поселити в краю.

Новинки.

Львів дня 12 падолиста 1896.

— **Стипендиї.** Є. Вел. Цїсар надав дві стипендиї по 1.000 зр. з фундациї краєвої ім. Є. В. Цїсаря Франц Йосифа дрови фільософії Фел. Копері в Кракові і окінченому технїкови у Львові Максим. Губерови на дальше образоване за границею.

— **В Борщеві** — як звідтам пишуть — вибудовали в сїм році тамошні Русини, коло парохіяльної церкви одноповерховий дім. Дім той призначений на народні цїли і містить в партері відповідно урядженні льокаль для будучої філії „Народної Торговлї“, а на першім поверсї вигідне поміщене для тамошної читальнї „Просьвіти“. До будови причинили ся найбільше міщани, котрі наложили на себе добровільний шарварок, а робота йшла так завзято, що навіть малі школярі, хлопцї і дївчата, вийшовши зі школи з торбинкою на плечех, бігли носити і подавати цеглу до будови. За неповна три тижднї звезено даром всю цеглу, пісок, вапно і дерево, виведено цїлий перший поверх, і нинї дім стоїть під дахом, а з весною буде викінчений.

— **Обманьства.** Від ц. к. Міністерства зелїзниць одержуємо отсе письмо до оповіщеня: В кількох галицких судах відбули ся в послїдних часї карні розправи, при котрих виявило ся, що деякі торговцї збіжа хотїли в обманчий спосіб користати з тарифових знижень для меленого збіжа, а то так, що предкладали зарядам зелїзниць фрахтові листи на збіжеві посилки з фальшованими потвердженями, що спроваджуванє ними збіже єсть мелене, між тим як в дїйстности спроваджували они збіже немелене. З тої причини засуджений був львівским судом краєвим Сімхе Габерман з Рави рускої за злочин намиреного обманьства після §. 197, 200 і 201 та 8 з. к. на три місяцї вязниці, заостреної постом раз в тиждни. Відклик від того вироку відкинув найвисший суд у Відни і потвердив засуд суду львівского. Також засудив суд тернопільский за такий сам злочин Сімху Ляндесберґа з Тернополя на місяць вязниці. Кільна подібних процесів веде ся тепер в галицких судах.

— **Намірене самоубийство.** Оногди вечером найдено на ул. Зборовскій у Львові молоду женщину без признак житя. Візвано поготівле ратункової стациї, котре подало її першу поміч і відставило її до шпиталя. Показало ся, що самоубийниця називає ся Катерина К., має 23 роки і єсть жінкою пекарского челядника. Она того самого дня перед полуднем посварила ся з чоловіком і покинула єго, а вечером випила отрую, розпустивши у воді кількадцять пачок звичайних сїрників. Єї стан майже без надії.

— **Борба з диком.** В Роєтині, сокальского повіта, пасли сими днями три двірскі наймити конї на озимині і почули як пси недалеко від них уйдають. Побігли в ту сторону і побачили, що два двірскі звичайні пси напастують величезного дика. Забравши коли, які найшли на дорозі, післали хлопця по економа, щоби прийшов з рушницею, а самі побігли до дика. Ще економ не наспів з помочию, коли хлопцї обскочили дика. Один з них ударив звіря по голові, вискочив на хребет і ножем пхнув его так сильно під ліву передну ногу, що дика убив. Тим відважним мисливцем був 18-лїтний невеликий хлопець Пилипко. Дик важив 140 кільограмів.

— **Спіритус з дерева.** Перед кількома днями доносили ми, що в Галичинї закладають ся фабрики спіритусу з дерева. Тепер можемо подати о тій справі такі близші поясненя. За почином гіпотечного банку завязало ся у Львові „Перше галицке товариство акциїне для дестилациї дерева“. До того товариства належать: банк гіпотечний, банк краєвий і галицкий банк кредитовий. Основний капітал виносить 3,700.000 корон, а як буде треба, то може він збільшити ся до двайцятьох мілїонів корон. Товариство буде видобувати з дерева метилевий алькоголь, терпентину, мазь та буде виробляти деревляні цеголки на паливо. Метилевий алькоголь не можна пити, як то фальшиво думають, він служить головно до виробу бездимного пороху і лише длятого его дуже цїнять. Виріб его мусить бути дорожший від звичайного спіритусу, бо зі 100 сотнарів дерева можна добути ледво один сотнар метилевого алькоголю. Фабрика буде виробляти головно деревляні цеголки. Они будуть лїпші і значно дешевші до палива як дерево і камінний вугіль. Фабрика

всїм, що командант поступає після свого ока, а не око після команданта.

Очевидно, що та зміна не укрила ся і перед печаливою бачностию побожних отців. А навіть ті, котрі перші ставляли праве око команданта за наглядний доказ великої любови Сан Карля для кольонії, говорили тепер голосно о чарах і злих дїлах Велзебуба, найстаршого чорта.

Було би зле з Герменеґільдом Сальватієррою, коли би він не був начальником і не мав найвисшої власти над твердинею. В сьвітских і політичних справах не мав на щастє побожний Мануель де Кортес нїякої власти і тому всї єго заходи, аби виступити против команданта з духовними карами не удали ся. Переполошений і цїлком пригноблений відійшов з першої своєї розмови з командантом, а то тим більше, що командантови захотїло ся попробовати на нїм тої нещастної сили свого поганого ока і він довго вдивлював ся в стоячого перед ним монаха.

В своїм змішаню відпекував ся Мануель де Кортес всїх злих намірів против Сальватієри і сам признав ся до деяких своїх хиб. Коли-ж командант на службі Божій розглянув ся з своєї лавки по людях в церкві, не могли они вже спокійно молити ся. Здавало ся, що божий дім стратив всю свою силу і послїдна звязь любови і ладу, яка доси лучила спокійних мешканців осади Сан Карльоса, розірвала ся.

Чим дальше тягнуло ся посушне лїто, тим більше приймали на себе низькі горбки довкола твердинї краску шкіряного кафтана командантового і здавало ся, що й природа випозичила собі від него єго тверду, немилосердну понурість. Суха земля попукала і вигоріла на спецї. Сади і виноградники пожовкли і помимо просьб людий і зітхань побожних не хотїв ще довго упасти горячо дожиданий дощ. Суха і безсильна була цїла околиця як командантове око. До єго слуху дійшли глухі голоси неспокоїв, непокірливости і заговору між Індиянами. Він лиш затискав зуби, перевязав тїснїйше свою чорну, шовкову хусточку на карку і поглядав на толедску шаблю.

* * *

Послїдний день року 1798 застав команданта сидячого в часї вечірного богослуженя в своїй вартівни.

Був сам один. Не ходив більше на богослуженя до церкви, але коли роздавав ся голос дзвона, висував ся тихцем куди небудь на самоту і там проводив час на молитві і сумнім роздумуваню. Весело палохкотів огонь на коминї, але не досягав своїм сьвітлом згорбленої і понурої стати Сальватієрри, котрий сидїв посеред комнати. Вже довгий час так сидїв, коли нараз почув на своїм рамени дотик малої руки та побачив свою улюблену Пакіту, малу Індиянку, що приступивши ближше, сїла на єго колїнах.

— Ну, моя мала — спитав командант і єго голос звучав якось так нїжно, по старому — що робиш, дитинко? Не боиш ся того, перед котрим всї дрожать і від него утїкають?

— Нї — відповіла мала Індиянка не надумуючись — нї, в темноті нї. Я-ж чую твій голос — той давний добрий голос; чую що твоя рука гладить мене як перше, лише не можу дивити ся на твоє око сенноре, команданте. Лише то одно, чого я бою ся — лише то одно, сенноре командане, отче мій! — І дитина обвинула свої руки довкола єго шиї. — Атже я знаю, що то око не твоє! — докінчила відтак мала Індиянка.

Команданта стрясло і він відвернув ся. Відтак поцїлував Пакіту нїжно в чоло, погладив її ще раз і велїв відійти.

Кілька годин пізнїйше, коли в осаді запанувала глубока тишина, пішов і він до своєї постелї та спокійно заснув.

Около півночи всунула ся низьким вікном до командантової комнати якась темна стать. Инші такі-ж темні стати мигали, як тїни сюди і туди по широкім подвірю довкола дому. А однако був би їх командант зачув, колиб не був так твердо заспав. Тихо як кіт прискочила та тїнь, що влїзла вікном, до ліжка і прислухувалась глубокому віддихови сплячого. В хвили, коли Індиянин підніс рамя до удару, заблищало щось від сьвітла огня на коминї. Ще секунда і всї муки Герменеґільда Сальватієрри були би минулись — коли в тім дикий відскочив нагле назад з великим страхом і тревогою. Командант спав все ще спокійно як дитина,

буде отворена в Вигоді під Долиною, де вже побудовано потрібні будинки. З весною 1897 р. буде она пущена в рух. То буде перше заведене такого рода в Австро-Угорщині, а що буде уладжене на великі розміря, то найде там занятє кількасот робітників. Осїдок заряду того нового товариства буде у Львові. — Рівночасно будують приватні підприємці подібні фабрики в Бродах і в Путні на Буковині, але на значно менші розміри як в Вигоді.

— **Помилуванє.** Цїсар дарував кару смерти Василеви Голодови, а найвисший трибунал замінив єї на дожизнену вязницю. Голод, як звістно, задушив був свою жінку у Львові, а відтак повісив на рурі від печи в прачкарни.

— **Жарт з револьвером** трохи не скінчив ся сумною катастрофою. У одного варшавского адвоката сиділа вечером при столї родина, коли 21-лїтний син показував свому 10-лїтному братови, як уживає ся револьвера. Отець побачивши то крикнув до сина, аби уважав бо револьвер набитий. На то приложив собі син револьвер до боку і спитав: „Щоби ви сказали, колиб так револьвер вистрілив?" Наполоханий молодший брат вхопив старшого за руку і в тій хвили роздав ся вистріл, а старший брат упав на землю. На щастє куля не зробила великої рани, бо лише пробила шкіру і випала.

— **Злодійска шайка.** Черновецкій поліциї удало ся винайти трех людцїв, що від довшого часу стали небезпечними для ріжних кас на Буковині. Суть то Ляйзер Асніс, Петро Янек і Вольф Тріф. У них найдено ріжне знарядє, остро набиті револьвери і всякі дорогоцїнности, що походили з ріжних крадїжий. Они признали ся вже до кількох більших крадежий і заявили, що вибирали ся в дальшу дорогу для виконуваня своєї „штуки". Buk. Post. подає в новинках, що ті арештовані злодії покрали також гроші в громадскій касї топоровецкій.

— **Лихвар перед судом.** Здає ся, що буковиньскі лихварі і спекулянти кинули ся головно на путилївский судовий повіт, бо найцікавійші процеси перед черновецким карним судом все походять відтам. І так минувшого тиждня вела ся перед черновецким судом карна розправа против Зайди Вайслера і его жінки. Річ мала ся так: В селї Плосці помер перед лїтами заможний гуцул Іван Курза і полишив своїм трьом дїтям велике господарство та чотири морги поля. Дїти не подїлили між собою маєтку, лише завідував нам найстарший син. Він дав господарство в аренду нїбикрамареви Зайдї Вайслерови, а сей так дуже привязав ся до того ґрунту, що конче хотїв его придбати собі на власність. Єму сприяли в его намірі обставини. Між дїтьми покійного Курзи була також 40-лїтна Евфрозина, в котрої не всї дома, значить, она придуркувата. Она десь щезла з Плоски і вернула аж 1893 р. Вайслер удав ся до неї з своїм ґешефтом; хотїв від неї єї пайку спадщини купити за 35 зр. Але Евфрозина не приставала на таке, бо инші жиди давали їй за ту пайку 100 і 120 зр. Однак Вайслер не випустив своєї жертви з рук. Бігав за нею, все намовляв до продажи, а одного разу вткнув їй в руку 35 зр. і втїк. Придурковата жінка приняла гроші. Але вмішав ся в справу єї своях Полянчук, котрий враз з конкурентами Вайслера не хотїв допустити до продажи. Вайслер бачить, що біда, отже сховав Евфрозину в далекім „домі" свого приятеля, гуцула Дудика. Там він страхав єї кримiналом, так що перепуджена Евфрозина вкінци згодила ся на продаж. Однак Вайслер бояв ся, що его конкуренти по дорозї до путилївского нотаря відібють єму жертву і так ґешефт не вдасть ся. Що-ж він робить? Перебирає Евфрозину за гуцула, а що їй Бог не дав вроди, то єї нїхто не пізнав; і так заїхали до нотаря в Кутах, бо до Путилова Вайслер бояв ся їхати. Але нотар в Кутах заявив, що не може списати контракту, бо Плоска належить до териториї путилївского нотаря. Вернув Вайслер з Евфрозиною до Плоски з нїчим. Та як єму їхати до Путилова, коли на кождім кроцї схопить его конкурент? Мав він у своїм домі темну комірку, без вікна, у місци відаленім, за кухнею. Там він помістив Евфрозину. О своїм побутї в тій комірцї розповідає Евфрозина ріжні річи: она в день не виходила з неї, лише в ночи, і то під надзором; страшили єї все кримiналом, знущали ся над нею; але — розповідає Евфрозина з втїхою — давали досить їсти і курити люльку (се звичай у гуцулок). Як довго она була в тій комірцї, она не знає, бо в комірцї було все темно, отже втратила рахунок днїв. Але слуга Вайслерів розповідає, що то тревало „більше як тиждень". Очивидно мусїло таке трактованє зі сторони лихваря зломити хоч би найсильнїйшу волю придуркуватої Евфрозини і она підписала контракт у путилївского нотаря, котрим продала свою пайку Вайслерови за 35 зр. Вайслер подав зараз таки о вилученє своєї частки маєтку Курзів, але процес ще це скінчив ся. Між тим довідала ся судова прокуратория о всім і оскаржила Вайслерів; а позаяк Вайслер дав Полянчукови завдаток 5 зр. на умовлені 25 зр. „за добре сьвідоцтво", то оскаржено его також о підмовленє до фальшивих зізнань. Вайслер поречив всему, а деякі сьвідки висказували в его користь. Оборонець Вайслерів, др. Стпельбицкий, виказував, що коли Евфрозина приняла тих 35 зр., то була до контракту з'обовязана і о вимушеню не може бути бесїди. Суд прихилив ся до доказів оборонця і увільнив Вайслерів від вини і кари.

— **Наслїдки ощадности** У Відни померла перед роком служниця, Мария Білек і лишила звиж 50.000 маєтку. Часть тих гроший одержала вправдї по свояках в спадщинї, однако більшу половину зложила з своїх заслуг. Не маючи близшої родини, записала небіжка значну часть того маєтку на добродїйні цїли, именно: На убогих міста 8000 зр., на охоронку в Гернальс 300 зр., та більші і менші квоти ріжним монастирям, сторожам пожарним і т. д.

— **Також причина убийства.** До чого доводить партийне заслїпленє і ненависть, видко з такого приміру. В місцевости Чорнок на Угорщині убив один селянин свого вітця за то, що той віддав голос при виборах на противного кандидата, а не на того, що хотїв син.

— **Властителї цукроварень** підвисшили цїну цукру о 3 кр. на кільо, заслонюючи ся тим, що податок від цукру підвисшено о 2 кр., а промовчуючи се, що цїна сирого материялу упала о 2 кр., в наслїдок чого розходи рафінериї суть такі самі, як тамгого року; як обчислили, то они на тій спекуляциї зароблять девять мілїонів зр.

— **Повени** навістили гірскі околицї Італії. Ріка Черфоне виступила з берегів, перервала в кількох місцях зелїзничий насип, повивертала стовпи телеґрафічні і залила палату Дельгро в громадї Ареццо. Один чоловік погиб в филях. — В иншій місцевости вода забрала дім разом з его мешканцями.

— **Померли:** Євгеній Дорош, ученик III-ої кляси руської ґімназиї в Перемишли, син сьвященика з Росіх, о. Тимофтея і Ольги з Моравецких Дорошів, талановитий молодець, дня 4 с. м. в Перемишли на пятнистий тиф в 16-ім роцї житя; — Теофіль Білиньский, ученик львівскої ґімназиї нїмецкої, син крилошанина митр. Капітули, о. Ем. Білиньского, в Davos Platz, в Швайцариї.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: Оповіщенє Мінїстерства зелїзничого з дня 22 жовтня 1896, ч. 4001/III в справі переказаня ц. к. Дирекциям зелїзниць держав. аґенд дотично признаваня тарифи виїмкової для материялїв будівляних. — З днем 15 падолиста 1896 будуть приділені ц. к. Дирекциям зелїзниць держ. аґенди дотично признаваня тариф виїмкових, заміщених в льокальній тарифі товаровій ц. к. австрийских зелїзниць держ. і зелїзниць приватних зістаючих в заряді державнім, для перевозу наданих на один лист перевозовий в скількости, що найменше 500 кґ. а) материялїв будівляних і уладжень фабричних призначених будь то для розширеня істнуючих вже заведень промислових, не вилучаючи домів мешкальних для урядників і робітників; б) материялїв будівляних призначених до закладаня торів зелїзничих для цїлий лїсництва і рільництва.

Почавши від висше наведеного дня належить вносити всї поданя відносячі ся до тих тариф виїмкових, а то так о признанє тих, як і о зміну вже заповіджених, або о зголошенє нових транспортів, продовженє речинця признаного вже зниженя і звороту ріжницї перевозового, до тої, ц. к. Дирекциї зелїзниць держ., в котрої окрузї находить ся стация при котрій лежить дотичне заведенє промислове, а взглядно дотичний тор довозовий.

Торг збіжевий.

Львів дня 11 падолиста: Пшениця 7·25 до 7·50 зр.; жито 5·60 до 5·80; ячмінь броварний 6·— до 6·50; ячмінь пашний 5·— до 5·50 овес 5·25 до 5·50; ріпак 10·50 до 11·—; горох 5·— до 8·—; вика —·— до —·—; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·25 до 4·75 гречка —·— до —·—; конюшина червона галицка 40·— до 50·—; шведска —·— до —·— біла 40·— до 55·—; тимотка —·— до —·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара —·— до —·—; нова 0·— до 0·—; хміль 30·— до 50·—.

ТЕЛЕГРАМИ.

Відень 12 падолиста. Вчера приїхав тут росийский амбасадор Нелидов в дорозї з Константинополя до Петербурга.

Триєст 12 падолиста. Грецка королева, княг. Мария і вел. кн. Юрий Михайлович приїхали тут вчера росийскою фреґатою „Александер" в найстрогійшім інкоґніто і вечером поїхали до Відня.

Берлин 12 падолиста. Центрум поставило в парляментї слїдуючу інтерпеляцию: Чи канцлер державний може дати поясненє на слїдуючі питаня: Чи аж до 1890 р. був межи Нїмеччиною, а Росиєю тайний договір? Коли був, то які подїї довели до того, що его не відновлено? Який вплив зробило найновійше виявленє на відносини Нїмеччини до тридержавного союза, як також на прочі держави? Над сею інтерпеляциєю відбуде ся дискусия дня 16 с. м.

Петербург 12 падолиста. На шляху зелїзницї межи Петербургом а Варшавою наїхав вчера поспішний поїзд на поїзд товаровий, при чім згинуло 6 осіб, а 13 єсть покалїчених.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

але его праве око, широко отверте, непорушно і уперто глядїло холодно на напастника. Той присїв до землї і при тім шелестї сплячий пробудив ся.

Вискочити з постелї, вхопити за меч і збентежених дикунів, котрі вже щільно наповнили комнату, густими ударами в право і в лїво рубати, було дїлом одної хвилї. На щастє наспіла скоро поміч і Індияни мусїли чим борше утїкати з твердинї. І дивна річ. В бійцї не одержав командант нїякої рани, але коли сягнув рукою до правого ока, щезло то тайне око без слїду. Нїколи его вже більше не найдено і нїколи більше не красило оно правої очної ями, нї на проклони нї на хвали команданта.

Рівночасно з оком щезли й чари, від котрих так терпіло Сан Карльос. Дощ пустив ся, щоби знов напоїти висохлу землю, непорозуминє між сьвящеником і вояком полагодило ся, дїти знов збирали ся в утїхою і веселостию довкола свого хороброго учителя, земля покрила ся зеленою травою, а дерева листем, в церкві відправляли ся благодарственні служби Божі і над милою долиною Сан Карльоса уносив ся знов усьміх щасливого мира.

А далеко на полудневих морях плив поволи попри береги „Кондор", а его капітан Пелеґ Скедір міняв з Індиянами скляні перли на кожухи та предкладав до зміни індияньским начальником скляні очи, деревляні ноги і инші вироби бостоньского промислу.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.